SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятайте про Україну!

Ч. 146. 180 JERSEY CITY and NEW YORK, SATURDAY, SEPTEMBER 19, 1987 CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СУБОТА, 19-го ВЕРЕСНЯ 1987 РІК XCIV. Ч. 180.

В ...УДЕЙ” ПОЯВИЛИСЯ МАТЕРІЯЛИ ПРО ТИСЯЧОЛІТТЯ ХРИЩЕННЯ

Джерзі Сити, Н. Дж. — Щоденник „ЮСА Тудей”, який продається в цілих ЗСА помістив; як було вже раніше повідомлено, у числі з 18-го вересня ц.р. чотири сторінки матеріялів про Тисячоліття Хрищення України. Цей матеріял, який подають в щоденнику як „спеціяльний відділ оголошення Української Католицької Церкви” підготований з ініціятиви Єпископів УКЦеркви Василя Лостена і Роберта Москаля.

На першій сторінці, яка прикрашена знімками афіші, що буде розповсюджена по всіх публічних місцях, Папи Івана Павла II і іконостасу каплиці св. Василія в Стемфорді, поміщено звернення Папи до українських католиків з приводу Тисячоліття Хрищення, статтю Вілляма Баклі про те, що американці повинні відзначувати цю річницю разом з українцями, статтю Соні Глутковської-Дарах і звіт Державного департаменту про переслідування УКЦеркви в СССР.

На дальших сторінках є звернення Єпископів В. Лостена і Р. Москаля до українців-католиків, коротка історія України пера д-р Любомира Гайди, інформації про Йосифа Терелю і його родину, пера Богдана Годяка, стаття плро священика УКЦеркви в катакомбах Михайла Гаврилова, пера Андрія Сороківського, стаття-передрук з „Української Пресової Служби” про совєтську пропаганду Тисячоліття Хрищення. В кінці на останній сторінці є інформації про УКЦеркву в ЗСА, передрук статті із журналу „Міррор” видаваного „Церквою в потребі” про Патріярха Йосифа Сліпого і календар святкувань Тисячоліття Хрищення України в ЗСА на 1987 і 1988 роки. Усі сторінки прикрашені численними кольоровими знімками українських церков роботи Тані Д'Авіньйон.

Приготовляють 10-ий Фестиваль в Менор коледжі

Дженкінтав, Па. — Десятий Український Фестиваль Менор джуніор коледжу відбудеться в неділю, 4-го жовтня ц.р. від год. 12-ої до 6-ої вечора. Майстром фестивалю буде Анна Галамай, майстер Студійного Осередку Української Культури Менор Джуніор коледжу, а мисткинею фестивалю — Стефанія Олійник-Бернадин. Вступи на фестиваль 3 дол. від дорослих, 1 дол. діти.

А. Галамай виставить ґердани із чотирьох областей України. Вона співпрацює із СОУК від 1978 року і бере участь у фестивалях вже вісім років.

У семінарійній залі бібліотеки „Василіяда” можна буде оглянути мистецькі картини С. Олійник-Бернадин — акрилики, пастелі, олії, акварелі. С. Бернадин закінчила Пенсильванійську академію мистецтв, а також студіювала в Українській Мистецькій Студії під наглядом проф. Петра Мегика. Вона бере участь у спільних виставках Академії і Української Мистецької Студії. Відкриття виставки в Менор джуніор коледжі відбулося 18-го вересня. На протязі 12-ох років мисткиня мала свої індивідуальні виставки у власній ґалерії у Вайлдвуд Крест, Н. Дж.

Фестиваль включатиме програму музики і танців. Учать візьмуть: український танцювальний ансамбль „Волошки”, танцювальна група парафії св. Михаїла із Фреквіллу, танцювальний ансамбль „Весна”, музична група „Карпати”, танцюристи школи „Волошки” і дитяча вокальна група. Якщо дозволить погода, можна буде полетіти повітряним бальоном, чи гелікоптером. Запляновано продаж різних мистецьких виробів і українських страв.

За додатковими інформаціями слід телефонувати на число (215 885-2360.

КОНЦЕРТ

Ю. ОСІНЧУК

Ню Йорк. — У суботу, 24-го жовтня, о год. 8-ій вечора, тут в Аліс Таллі Голл, з концертом виступить піяністка Юліяна Осінчук. Квитки при касі або в „Сурмі”.

Кооператори підтримують проєкт фільму

Владика І. Лотоцький приймає чека від інж. Д. Григорчука

Чикаґо. — Владика Іннокентій Лотоцький, ЧСВВ, Єпископ чикаґської Епархії, прийняв на авдієнції у п'ятницю, 11-го вересня ц.р., голову управи Централі Українських Кооператив Америки інж. Дмитра Григорчука.

З нагоди величавих святкувань 1000-ліття Хрищення Русі-України в Римі підготовляється спеціяльний фільм, який буде свідоцтвом правди минулого та дороговказом майбутнього.

Українська кооперація, яка продовжує дію традицій „до добра і краси”, бажає своєю маленькою цеголкою причинитися до здійснення цього проєкту, тому й передав інж. Григорчук Владиці Лотоцькому даток на ту ціль.

Православна парафія в Клифтоні започатковує ювілейні святкування

Клифтон, Н. Дж. — Українська автокефальна православна церква св. Вознесіння започатковує в суботу 19-го вересня ц.р., відзначення Ювілею 1000-ліття Хрищення Русі-України.

Ювілей почнеться о год. 2-ій по полудні Молебнем та посвяченням Христильниці. В цьому ювілеї візьме участь також о. Архимандрит Андрій Партикевич з Бостону. Настоятель парафії отець Юрій Галиця в сослуженні інших отців відслужить Молебен в намірені українського народу та довершить посвячення Христильниці. Після церковних відправ Архимандрит А. Партикевич виголосить доповідь на тему „1000-ліття українського Християнства, огляд минулого і пляни на майбутнє”. Українська автокефальна православна церква започатковує це велике свято-ювілей також з тих міркувань, що на цьому терені в Ґарфілді знаходиться центр Російської Православної Церкви, яка підлягає московській патріярхії і почала приготування до святкувань.

Відбувся 42-ий З'їзд Об'єднання Євангельсько-Баптистських Церков

Філядельфія (ДМ). — У днях від 4-го до 6-го вересня ц.р., тут у місті „Братньої Любови” відбувся 42-ий З'їзд Об'єднання Українських Євангельсько-Баптистських Церков у ЗСА, в якому взяти участь делеґати й гості від Тихого до Атлантийського океанів, від церков які є складовою частиною об'єднання, а також гості з Канади, Польщі й неофіційні гості з України. Всі сесії з'їзду й Богослуження відбувалися в українській баптистській церкві, пресвітером якої є пастор Ярослав Папроцький.

Вже в п'ятницю, 4-го вересня, під час ділових нарад Управи можна було відчувати діловий і молитовний дух з'їзду. У п'ятницю ввечорі відбулось офіційне відкриття з'їзду з привітами з багатьох країн світу — Англії, Австралії, Південної Америки, Голляндії і саме головне з України від переслідуваних християн.

Цілий день в суботу був присвячений діловим нарадам, якими проводив голова об'єднання пастор мґр Дмитро Марійчук. Делеґати й гості мали нагоду вислухати звіти Управи, керівників різних відділів праці — об'єднання молоді під проводом Володимира Патруна, об'єднання сестер під проводом Ніни Возьної, „Голосу Євангелії в Україну” — радіопрограми, яка щосуботи й неділі вкриває всю Україну. Про цю велику ділянку праці звітував Антін Коцепула, секретар радіопрограми. Пастор Володимир Домашовець, головний редактор „Післанця Правди”, в своєму звіті вказав учасникам нарад на ту велику видавничу працю, яку заплянувало об'єднання для відзначення 1000-ліття Християнства в Україні — видання Української Біблійної Симфонії, багатотисячний наклад Нових Запо-

(Закінчення на стор. 4-ій)

У Джерзі Сити будуватимуть церкву

Рисунок запроєктованого інж. Богданом Котисом храму в Джерзі Ситі.

Джерзі Сити, Н. Дж. — У неділю, 13-го вересня ц.р., тут відбулася подія історичного значення для парафіян української католицької церкви свв. ап. Петра і Павла. Після двадцлятилітніх мрій тут в цей день, що своєю дощовою погодою ніби хотів випробувати стійкість вірних, відбулося дуже урочисте посвячення під будову нової української католицької церкви свв. Петра і Павла.

Урочистості розпочато Службо Божою у парафіяльній каплиці о год. 10-ій ранку при великій участі теперішніх та колишніх парафіян, що прийшли щоб спільно відзначити це так довго очікуване свято. Службу Божу відправив теперішній парох о. Роман Мірчук в асисті одного дияконa і шістьох вівтарних хлопців та з участю церковного хору. Отець Мірчук заповів, що будова церкви почнеться весною 1988 року за плянами архітекта Богдана Котиса.

Після Богослужби та з огляду на нестримний дощ, першу частину відправи посвячення площі відправлено в церкві, де член міської управи Томас Фешон виголосив коротку промову та вручив отцеві пароховi медалю від Управи міста за активну діяльність в Джерзі Сити. Після цього процесія з участю представників міської управи, судді Роберта Челока та представників місцевих організацій, як також хору і всіх присутніх вирушила на площу посвячення. Дощ не вгавав, але всі присутні доказали свою витривалість. Отець Мірчук закінчив відправу і відкинув першу лопату землі, а опісля попросив до тої самої церемонії члена міської управи, суддю Челока та представників місцевих організацій.

Закінчено церемонііл посвячення площі відспіванням Многоліттєвія та молитвою, щоб діло довести до успішного кінця.

ЗСА ВІДСВЯТКУВАЛИ 200-РІЧЧЯ КОНСТИТУЦІЇ

Філядельфія. — У четвер, 17-го вересня, президент Роналд Реґен виступив з промовою на сходах філядельфійського Індепенденс Голлу, дес рівно 200 років тому, 17-го вересня 1787 року, була підписана Конституція З'єднаних Стейтів Америки.

„Саме тоді, в 1787 році, американська революція почалася по-справжньому, — сказав Р. Реґен, виступаючи з невеликої трибуни, встановленої перед пам'ятником Джорджові Вашінґтонові. — Бо саме прийняття Конституції перетворило надії і мрії революціонерів в живу, наочну реальність. Коли ми стоїмо нині на цьому місці, — говорив далі Р. Реґен, — ми можемо уявити собі, як в той день, 17-го вересня 1787 року, делеґати встали зі своїх крісел і вистроїлися згідно з географічним розміщенням своїх стейтів, від Ню Гемпширу до Джорджії. Вони трудилися чотири місяці в нестерпну філядельфійську спеку і знали, підходячи один за одним ставити свій підпис під цим документом, що в багатьох випадках їх праця тільки починається: нову Конституцію чекало у багатьох районах країни скептичне, навіть вороже прийняття”.

За підписанням цього документу настав чотирирічний процес ратифікації його стейтами, які мали в той час значно більшу самостійність, ніж нині.

У Філядельфії відбулася шестигодинна святкова демонстрація, в якій взяли участь понад 20,000 осіб. В небо злетіло півтори тисячі білих голубів, а на тротуарах вистроїлися 750,000 глядачів. Неподалік, на березі ріки Делавер, почався чотириденний пікнік, в якому візьмуть участь до мільйона осіб. Організація святкувань у Філядельфії обійшлася в 3.5 мільйона долярів.

О четвертій годині дня — саме в той час 200 років тому була підписана американська Контитуція — колишній голова Верховного Суду ЗСА Воррен Берґер подзвонив у дзвін, відлитий з гармат, які вживалися під час війни проти англійського панування і громадянської війни між Північчю і Півднем. За цим сигналом задзвонили дзвони по всій країні.

У СВІТІ

ЗАХОДИ РЕСПУБЛІКАНЦІВ, щоб дістати нові фонди на допомогу повстанцям тоді, як п'ять країн Центральної Америки — Нікараґуа, Коста Ріка, Гондурас, Ель Сальвадор і Ґватемаля — стараються вести переговори в справі заключення миру, завжди були центром розходжень між Урядом президента Роналда Реґена і Палатою Репрезентантів, бо згідно з пляном підписаним у Ґватемалі згаданими країнами, припинення вогню має увійти в життя з 1-им листопада ц.р., а одночасно має припинитися всяка зовнішня допомога для повстанців.

ОФІЦІЙНИЙ ПРЕДСТАВНИК Західньої Німеччини Карл Герман Ретемаєр заявив в інтерв'ю, що з дня, коли лідер Східньої Німеччини Еріх Гонеккер приїхав з візитою у Західню Німеччину, східньонімецькі прикордонники перестали стріляти в своїх громадян, які намагаються втікати з „комуністичного раю” через Берлінську стіну. Під час недавньої візити в Західню Німеччину Е. Гонеккер сказав, що настане день, коли громадяни Східньої Німеччини будуть вільно їздити в Західню Німеччину. Однак він не сказав, коли цей день настане. Згадавши, що прикордонники Східньої Німеччини перестали стріляти у втікачів, К. Ретемаєр не сказав, чи були взагалі спроби подолати Берлінську стіну за час, що минув після візити Гонеккера. Можливо, прикордонники тому не стріляли, що не було в кого.

ЧЛЕН МОСЬКОВСЬКОЇ ГРУПИ довір'я Ю. Хронопуло у телефонічній розмові з Москви з працівником університету Джанс Гопкінс, Віктором Блоком, повідомив, що громадський пресовий клюб „Гласность” вирішив провести у листопаді міжнародний семінар у справі прав людини. Запрошення надіслані громадським групам і приватним особам Заходу і Сходу. Рішення про проведення семінару прийняли член редколеґії неофіційного журналу „Гласность”, члени групи довір'я і Вірменського комітету захисту політичних в'язнів.

ТРИ ІЗРАЇЛЬСЬКІ ВОЯКИ вбиті і чотири поранені під час восьмигодинного бою між ізраїльтянами і загонами південноливанської армії, що підтримують їх, з одної сторони, і просирійськими терористами, з другої. Бій відбувся у вівторок, 15-го вересня, однак армія оборони Ізраїля повідомила про нього лише в середу.

ЗАСОБИ МАСОВОЇ інформації повідомляють, що в Перській затоці все спокійно. Рух танкерів по Перській затоці ніким не переривався. Це дозволило секретареві Департаменту військово-морських сил ЗСА Джеймсові Веббові сказати, що, можливо, незабаром настане день, коли військова присутність З'єднаних Стейтів в затоці зменшиться. „Коли це станеться?” — запитав репортер телевізійної компанії Сі-Бі-Ес. „Поперше, коли іранці зрозуміють, що водні шляхи повинні бути відкриті для всіх країн і, подруге, коли допомога союзників в Перській затоці стане відчутною”, — відповів Дж. Вебб. Він звернув увагу на те, що в останні тижні Великобританія, Франція, Італія, Голляндія і Бельгія вирішили післати в Перську затоку свої кораблі. „Це невтральні води і в них повинно бути місце для всіх. Це повинні зрозуміти іранці”, — сказав Дж. Вебб.

ЮҐОСЛАВСЬКИЙ ТИЖНЕВИК „Недельни весник”, що виходить у Заґребі, повідомив, що 31-го грудня 1988 року уряд республіки Хорватія закриє в'язницю на острові Ґолі-Оток, в якій загинуло приблизно 8,000 юґославських комуністів-сталіністів. В'язниця Ґолі-Оток, яка розміщена на невеликому острові в північній Адріятиці, була заповнена комуністами в 1948 році, коли юґославський диктатор Йосіп Броз Тіто порвав зі совєтським диктатором Сталіном. Опричники Й. Тіта кинули в цю в'язницю своїх колишніх товаришів, які залишилися вірними совєтському вождеві. До початку 1970-их років у юґославську пресу не попало ані рядка про те, що творилося на острові Ґолі-Оток. Років 15 тому почали появлятися відомости про тортури, що їх застосовували тюремні власті до в'язнів. Репортер заґребського тижневика побував у в'язниці. Він пише, що там все ще перебуває кілька сот в'язнів. Журналіст не каже, за що вони сидять, але судячи з його репортажу, це переважно кримінальні злочинці. Судячи з повідомлення тижневика, закриття в'язниці спричинене високими коштами її утримання.

ЗСА І СССР ЗНИЩАТЬ РАКЕТИ СЕРЕДНЬОГО ЗАСЯГУ

Вашінґтон. — Розмови поміж Джроджом Шулцом і міністром закордонних справ СССР Едуардом Шеварднадзе у четвер, 17-го вересня ц.р., продовжилося несподівано на понад дев'ть годин і оба політики відбули півгодинну розмову з президентом Роналдом Реґеном, яка не була на цей день передбачена.

При тому повідомлено пресу, що головні перешкоди у можливості договору в справі ракет середнього і короткого засягу усунено і обидві сторони уважають, що тим самим можуть відбутися розмови поміж Президентом ЗСА і Міхаїлом Ґробачовим осінню цього року.

Але як Шулц так і Шеварднадзе висловили своє вдоволення із переговорів в четвер 17-го вересня ц.р., в яких вкінці вони дійшли до порозуміння щодо ракет Першінґ-1А, які є власністю Західньої Німеччини і дію яких німецький уряд обіцяв зневтралізувати. Також узгіднено ліквідацію ракет з нуклеарним ядром, які мають під своєю контролею ЗСА. СССР має знищити 512 ракет, що звернені на Західню Европу і 171 на Китай і Японію.

У п'ятницю, 18-го вересня, о год. 9-ій ранку президент Р. Реґен влаштував пресову конференцію, на якій пограттулював Шулцові та Шеварднадзе за їхню успішну тридненну працю та повідомив, що розмови будуть продовжуватися в наступному місяці.

Сенат виступає проти випробувань систем СДІ

Вашінґтон. — 58 голосами проти 38 контрольований демократами Сенат наклав заборону на випробування і встановлення систем стратеґічної оборонної ініціятиви (СДІ).

Схваливши оборонний бюджет в розмірі 303 більйонів долярів на наступний фінансовий рік, що починається 1-го жовтня. Сенат постановив не видавати призначені на випробування і встановлення СДІ 4.5 біл. дол. без відповідних рішень Конґресу. Таким чином, якщо Білий Дім вирішить почати випробування систем протиракетної оборони з елементами космічного базування, то дозвіл на це повинен надійти як від Палати Репрезентантів, так і від Сенату.

Ініціяторами такого рішення були сенатори-демократи Сем Нанн і Карл Левін. За словами С. Нанна, американсько-совєтська угода 1972 року про обмеження протиракетної оборони забороняє випробування систем, подібних до СДІ, і тому випробування, а тим більше встановлення таких систем треба заборонити.

Сенатори-республіканці переконували опонентів, що СССР порушував і порушує угоду 1972 року. З цим твердженням погодилися всі сенатори, які одноголосно (89 „за” і ні одного проти) схвалили резолюцію. Однак коли дійшло до голосування в справі резолюції, внесеної Нанном і Левіном, абсолютна більшість демократів схвалила її.

Звертає на себе увагу і той факт, що всі без вийнятку демократи, які висунули свої кандидатури на президента у виборах 1988 року, виступають проти створення СДІ. І, навпаки, всі претенденти-республіканці виступають за її створення, а конґресмен Джек Кемп — за негайне встановлення її в міру успішного випробування.

„Ви не будете чекати завершення всіх досліджень в ділянці ракових захворювань, а почнете застосовувати нові засоби в міру їх винаходу. Так само і СДІ, — сказав Дж. Кемп. — Треба розпочати з встановлення вузлів системи, не чекаючи повного її створення”.

В АМЕРИЦІ

ПЕРЕБУВАЮЧИ В ЛОС АНДЖЕЛЕСІ, Папа Іван Павло II мав зустріч з римо-католицькими єпископами Америки, на якій було до нього звернення, щоб мав вирозуміння до свободи вислову думки. У відповідь Папа заявив ясно, що розбіжності в думках щодо вчення Церкви не є допустимі. „Це є серйозна помилка, що дає виклик вченням Церкви і авторитетові єпископів в Америці і в світі”. З того виходить, що обмін думками між Папою і єпископами був дуже прямий і зрозумілий.

СЕНАТОР ДЖОЗЕФ БАЙДЕН, демократичний кандидат на президента ЗСА, будучи студентом першого курсу в правничій школі Сиракузького університету був обвинувачений в плягіяті, заявили особи, що є обзнайомлені з його академічними даними. У зв'язку з цими оскарженнями сен. Байден скликав пресову конференцію, у четвер, 17-го вересня на якій пояснив свої помилки і перепросив за них.

У ГОСТРО КРИТИЧНОМУ ЗВІТІ про жінок у військових з'єднаннях дорадники Пентаґону обвинуватили фльоту і морську піхоту в дискримінації у відношенні до жінок у частинах в Тихо-океанському секторі. Звіт при кінці минулого місяця віддано секретареві Департаменту оборони, Каспарові Вайнберґерові для витягнення відповідних консеквенцій.

СЕНАТСЬКА КОМІСІЯ асиґнування фондів одобрила законопроєкт, що рекомендує Урядові шукати тільки одне місце, а не три, для першого постійного сховища нуклеарних відпадків. Хоча вибір місця передбачається аж на початок 1989 року, то до цих пір говорилося завжди про гори Юкка в Неваді як відповідне для цього місце. Сенатор з Невади Геррі Рід висловив гострий протест.

З КЕЙП КАНЕВЕРАЛ НА Фльориді повідомляють, що вибрано п'ять військовиків-астронавтів, на другий після „Челленджера” полет який буде таємною місією Департаменту оборони. Крайове управління аеронавтики і дослідження простору проголосило, що на провідника залоги вибрано морського командора Роберта Ґібсона, ветерана двох ракетних полетів. Чотири інші це — підполковник Ґай Ґарднер, полковник Річард Мулейн та підполковник Джері Росс всі з летунської фльоти і морський командор Вілліям Шепард. Полет запропоновано на вересень 1988 року.

СЕНАТСЬКА ЮРИДИЧНА комісія одноголосно одобрила федерального окружного суддю Вілляма Сешинса з Тексасу на директора Федерального Бюра Інвестиґацій. Його затвердження переважаючою більшістю Сенату є майже певне.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200

Subscription: 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00. UNA members 1 year — $15.00. Change of address — $1.00. Make check or money order payable to "Svoboda".

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, долучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

200-ліття Конституції

Континентальний Конґрес у Філядельфії проголосив Декларацію Незалежности 4-го липня 1776 року. Але перші сім статтей Конституції підписано щойно 17-го вересня 1787 року. І тому в днях 16-го і 17-го цього місяця урочисто відзначувано 200-літні роковини американської Конституції — у Філядельфії, у Вашінґтоні та в різних містах З'єднаних Стейтів, які за 200 років розрослись у суперпотугу між двома океанами.

До американської Конституції можна підходити з різних аспектів. Найважливіше у неї те, що вона встановила в Америці той демократичний лад, ту демократичну систему, яка є найскладніша і найтрудніша, бо вимагає зрілости народу, але й найтривкіша, бо єдине тривке в країні є сам нарід. І тому про американську Конституцію кажеться, що вона вийшла „з народу, через нарід і для народу". Але ж та сама Конституція доказала, що немає у світі стовідсоткового ідеального документу. До первісних семи статтей дійшло 10 Додатків, які становлять „Закон про права" і той „Білл оф Райтс" увійшов в силу 15-го грудня 1791 року. Але час не стоїть на місці і з його бігом висувалися щораз нові проблеми і потреби, що їх треба було оформлювати конституційно. Таким чином маємо дотепер уже 26 Додатків до Конституції, а поруч із ними виринули вже проєкти нових Додатків. Для схвалення кожного такого нового Додатку треба схвалення обома палатами Конґресу та найменше двома третіми існуючих стейтових асамблей. Застряг у ході цього процесу Додаток до Конституції про „Рівні права" — мужчин і жінок, причому на перешкоді схваленню того Додатку була точка, яка передбачала право жінок до абортів на міський, стейтовий або федеральний кошт. Президент Реґен кількакратно суґерував схвалення такого нового Додатку до Конституції, який забороняв би видаткувати щорічно державним бюджетом більшої суми, як її дістається до державної казни. Та суґестія не знайшла прихильного відгуку в Конґресі і тому не має реальної вартости.

Американська Конституція така складна і відкриває двері для такої різної інтерпретації, що у 1769 році покликано до життя Верховний Суд спеціяльно для вирішування спірних і сумнівних присудів нижчих судів та затвердження їх або відкинення з погляду конституційної важности. Це знов довело до того, що надзвичайно складна система американського судочинства дозволяє довгими роками процесуватися, роблючи відклики до різних вищих інстанцій, аж поки справа не опиниться у Верховному Суді. Верховний Суд складається з дев'яти членів, що їх призначає кожночасний Президент ЗСА і член Верховного Суду зберігає те становище до своєї смерти або добровільної резиґнації. Президентський кандидат до Верховного Суду мусить дістати затвердження Сенатом. І саме тепер, коли писані ці рядки, переводиться на Правничій Комісії Сенату затяжне переслухування кандидата до Верховного Суду Роберта Борка, що його не хочуть затвердити ліві ліберали, боячися, що Роберт Борк, один із найвидатніших американських юристів, колишній професор права в Ейлському університеті, перехилить своїм членством у Верховному Суді терези в сторону консерватизму, головно у таких справах, як жіночі аборти, молитва у публічних школах та керовані робітничими спілками масові страйки.

Але однаково проголошення колишніми англійськими колоніями на континенті Америки державної незалежности після переможної визвольної революції, як теж проголошення американської Конституції — це найсвітліші події в історії Америки. Ціла історія ЗСА є чудом. Чудом стало створення з пустирів, рідкозаселених індіянами, такої великодержавної потуги з такою свободою і таким високим життєвим стандартом на протязі 200 літ. Америка стала лідером вільного світу, статуя Свободи при в'їзді Гадсоном до Ню Йорку стала символом американської свободи, в наслідок розросту Америки англійська мова виперла мову французьку, як інтернаціональну і дипломатичну, і американський народ має цілком слушне і логічне право бути гордим та прославляти ці два акти: 4-ий Липня, як День Незалежности, і 17-го вересня, як День Конституції. Усі українські громадяни ЗСА цілим серцем приєднуються до цих святкувань.

Іван Солончак

ЯК ОЦІНЮЮТЬ ГРОМАДЯНИ СССР „ГЛАСНІСТЬ" ҐОРБАЧОВА?

Один спостерігач совєтської дійсности, який після довшої перерви прибув до Совєтського Союзу, зустрівся з такою характеристикою совєтського суспільства: відчувається змучення суспільства і всупереч надіям небажання будь-що змінювати, вдарити пальцем об палець ради оздоровлення суспільної атмосфери і економіки. А нещастя в тому, що тепер не видно молодих, творчих сил спроможних перебороти оту зашкарублість суспільства. Як суспільство, народ, бесідники, вважають в тому випадку громадян без різниці національности і соціяльного положення. Це люди згідні нічого не мати лиш би тільки і сусід нічого не мав, люди, які нічим не гидуються аби тільки досягти своїх цілей. „Це заздрісники, доносчики, інтриганти, це доктори наук або прибиральниці, коротко кажучи — це ми самі". Як бачимо — критика нищівна, але, мабуть, не треба сприймати її аж так узагальнюючо.

Російськомовний журнал „Страна и мир", що виходить у Мюнхені, в числі за травень-червень ц.р. помістив декілька листів надісланих із Совєтського Союзу, які за своїм змістом співзвучні з вищенаведеною загальною характеристикою. Автори цих листів доповнюють, розвивають оту характеристику, а що головне — нав'язують до свого середовища. Сповняючи обіцянку моєї попередньої статті — подати характеристику ставлення інтеліґентських верств суспільства до всього нового, що діється в Совєтському Союзі, наводжу тут довші фраґменти двох із цих листів.

Фраґмент перший; автор не подав професії:

„Цікаво, — і це я неодноразово сам спостерігав, скільки обертаюся у зв'язку із своєю працею в „народній гущі", — цікаво, що має місце опір тому новому у звичайної частини народу. Народ здеморалізований, 'гегемон' привик працювати до обіду, або зовсім не робити, пити кожного дня, підкрадати дещо в міру можливости ('несуни'— підробіток до заробітної платні) і при тому всьому бути упевненим, що заробітна платня у будь-якій ситуації буде виплачена. І раптом ситуація починає змінюватися: заставляють працювати більше, пити приходиться менше, бо за спиртом великі черги, підкрадати стає складніше, бо збільшились репресії, а при тому — та сама заробітна платня! Ну, нащо потрібна та перебудова? Такі справи, як свобода слова, демократія і т.д. дуже мало важать на терезах ваги народу. Дуже багато вичікуючих, байдужих, в ніщо не віруючих. Часто я чую такий погляд: усіх 'збагачених' (в нашому зрозумінні) на приватній діяльності рано чи пізно посадять, як це було з сільськими 'багатіями' - куркулями, з непманами, з іншими приватниками; попросту, все те припинять, якщо при владі буде інша людина, або з тисячі інших причин. Дуже важко перемогти зневіру, байдужість і багато іншого, що прищеплювалося десятиліттями. Не знаю чи нашому лідерові взагалі вдасться ця перебудова. Буде великою трагедією, якщо в силу обставин все буде зведене нанівець".

Фраґмент другий; автор морський рибак:

„Усі ті слова про самоуправу — також дурниці, про демократію — також. Все по-старому, тільки працювати стало важче. Віддачі вимагають набагато більше, а бази для досягнення тої віддачі немає ніякої, нічого не змінилося! Балачки, балачки і нічого конкретного. Сам поміркуй, яке положення. Інтеліґенції дали деяку свободу. Хоч можливе, що та свобода комусь потрібна до інших цілей. Почали душещипательно - 'об'єктивні' спектаклі виставляти, фільми, яких раніше не пускали, виповзли на екран, про деякі книжки загомоніли... Натомість робочому люду обіцюють світле майбутнє. Подібне до того клича: 'Фабрики — робітникам, землю — селянам'. Мовляв, товариші— 'маса' підтримайте мене, а все буде добре. У нас вже був подібний досвід з таким закликом. Очевидно, поет, чи там режисер дуже раді, що їм дали хоч невелику частку свободи, але нам покищо нічого не дали, навіть запасних частин не дають. А вимагають 'посилювати' і 'збільшити'. Це не тільки моя думка. Таке саме в багатьох заводах і фабриках: тільки вимагають і обіцюють, а на обіцянках, між іншим, продуктивність праці не збільшиш, дещо інше потрібне. Так що для нас Горбачов — зеро без палочки. Може йому й вірить хтонебудь, але я не думаю, щоб таких було багато серед робочого люду. А що показують в телебаченні. Робітники радісно кричать: Михайле Сергійовичу, ви тільки керуйте, а ми підтримаємо і постараємося! Це все нісенітниця, наш шаблон поведінки з керівництвом. Брежнєву не кричали? Андропову не кричали? Кричали. Також іншим будуть кричати. Покричать на мітинґу, а опісля йдуть додому і говорять між собою: 'От, мовляв, дожились! Той хоч красти дозволяв, а цей цілком гайки закручує!' "

Як бачимо, характеристика постави робітництва дуже песимістична, хоч живописно подана, навіть з відтінком гумору. Який відсоток робітників у цей спосіб оцінює ситуацію і такі висновки робить для себе — ніхто доречно не знає. Але судячи на підставі багатьох висказань поміщуваних в російськомовній, особливо еміґраційній пресі, відсоток цей, мабуть, великий. І на це, треба думати, розраховують, записуючи очевидно в свою користь, ті люди, які протиставляться і будуть надалі рішуче протиставитися усяким спробам справжніх реформ.

Характеристичне, що ніякі інформації не доходять про оцінку актуальної ситуації і ставлення до неї з боку селянства. Але з селянством, як з політичною силою, покищо ніхто не рахується.

ЧИ МОЖЛИВІ ЗМІНИ В СТАНІ УКЦЕРКВИ В УКРАЇНІ

(СГ) — Чільний французький щоденник „Лє Монд" з 27-го серпня ц. р. приніс статтю про це, що Ватикан ставиться з обережністю до численних „сиґналів", які приходять з Москви. Ватикан, — пише ця газета, — слідкує за Ґорбачовською „перестройкою", що стосується також справ релігійної свободи. У совєтських альянтів уже виник дух толерантности, прикладом цього може бути поїздка французьких і німецьких владик під проводом мюнхенського кардинала Веттера до Праги. Іншим знаменним фактом є приїзд царгородського патріярха Дементріоса до СССР та призначення дисидентського священика Якуніна на парохію після восьми років заборони церковної діяльности.

Проте, можливо, найважливішим „сиґналом", щодо якого Ватикан зберігає обережну мовчанку, є заява двох єпископів, 20-ти ченців і черниць, 28-ми священиків і 74 вірних підпільної Української Католицької Церкви, що вони, з благословенням інших католицьких владик в Україні, виходять з підпілля і вимагають „правної леґалізації їхньої Церкви.

Ця Церква не існувала офіційно під часу „Львівського синоду" 1946 року, під час якого вона була насильно влучена до Російської Православної Церкви. Експерти Святого престолу, як теж голова з'єднаної Церкви в екзилі (з'єднаної з Римом 1596 року, але із збереженням візантійського обряду) кардинал Мирослав Любачівський, відмічають з приводу цієї заяви дивні її аспекти. Звернена до Риму, вона була спершу передана до Кремля. Один з підписаних владик, Павло Василик, є відомий на чужині. Він має бути в проводі Станіславівської дієцезії (від 1962 року Івано-Франківської), проте кардинал Любачівський сам досі не знав прізвища другого владики Івана Семеді, що походить із Закарпаття. Очевидно, підпілля має свої закони, але важко уявити собі, щоби склад „катакомбної ієрархії" не був знаний навіть провідникам Української Церкви на Заході.

Зате прізвище Йосипа Терелі, який передав цей документ Кремлеві, є ґарантією його автентичности, це бо відомий релігійний дисидент, засуджений на в'язничну кару, але згодом звільнений завдяки сучасній „відлизі". Першим священиком, що підписав цю заяву, є Григорій Будзинський, секретар ініціятивної групи для оборони прав віруючих, який протестував публічно проти висилки молодих українців до Афганістану. В колах совєтологів близьких до Ватикану, зазначається, що Тереля не живе в Москві і є безсумнівно під наглядом КҐБ. Одначе той факт, що він мав змогу податися до столиці і передати текст заяви високому урядовцеві, наводить думку, що до певної міри це сталося за дозволом влади.

Згідно з гіпотезою, що кружляє у релігійних колах Риму, в лоні уряду і спеціяльних совєтських відділах існує прихильна течія щодо леґалізації УКЦ, яку після виходу з підпілля було б легше тримати під контролею.

З приходом Горбачова ця течія, щодо якої московський православний патріярхат ставився спочатку вороже, з бігом часу зміцніла. Такий розвиток справ мав би численних прихильників між прелатами Святого престолу, особливо зі секретаріяту Християнської єдности, який хотів би вести екуменічний діялог з православними, тоді як проблема з'єднаних з Римом є перешкодою, що її важко обминути.

Чарівна офензива Кремля у відношенні до віруючих сходиться з пропозицією влаштувати в Москві міжнародну конференцію про права людини. Вона є також вступом до святкування у наступному році 1000-ліття Християнства Росії, якому СССР хоче надати великого блиску.

Чи Папу запросять? Минулого року Москва подала до відома через італійську комуністичну газету „Ль'Уніта", що це не було б „нездійсненним", з умовою, що Святий престіл признає совєтську суверенність над Балтицькими країнами, анектованими між роками 1940-44, і перестане підтримувати уніятів. Зреалізувати першу вимогу, здається, завжди важко, але леґалізація, хоч би частинно, могла б дозволити УКЦеркві вийти зі сліпої вулиці і створити прихильний клімат для евентуальної візити Міхаїла Ґорбачова у Ватикані.

ПРО ЦЕ І ТЕ

Про Мадонну та інших сучасних „ідолів"

Здається, що захоплення національними чи політичними провідниками є тепер неможливе, навіть у тоталітарних режимах. У демократичних державах Европи і Америки можуть тепер бути ідолами лише актори чи члени модних саме музичних груп, які хоча, звичайно, не відзначаються добрими голосами, але зате їхня поява кричить як одягом, так звуком і світляними ефектами.

Це вони стали героями молоді і зуміли здобути те, чого не вдалося комуністичній ідеології кличем „пролетарі усіх країн єднайтеся". Сьогодні „ідоли" об'єднали беззастережно цілу молодь Сходу і Заходу, Европи, Америки, Азії і навіть досі недоступної СССР.

Живий доказ того мали ми недавно, перебуваючи на терені Европи, саме в часі як там відбувалися гостинні виступи популярної тепер американської співачки — Мадонни. Нашим читачам молодшого покоління не треба вияснюти хто вона є, а старшим радимо поспитати своїх внуків. (краще однак відразу зрезиґнувати із слухання популярних пісень у виконанні Мадонни!).

Показалося, що Мадонна мала у Франції та Італії таку ентузіястичну публіку як в ЗСА. Сотні тисяч молоді у віці 14 - 20 років вітали Мадонну таким способом як в ЗСА — криком, свистом і співами. Коли не зважати на різницю в їхній мові, то ви справді могли б забути, що ви в Европі, а думати, що це Ню Йорк. Такий сам одяг, така сама голосна поведінка і такі самі слухавки на вухах. Ми мали „щастя" попасти таки безпосередньо у юрбу тих співучасників концерту Мадонни коли вони їхали підземкою до парку Со біля Парижу, де ввечері мала вона виступати. Хоча до початку концерту було ще шість годин підземні залізниці в Парижі були так переповнені молоддю, що не можна було ніяк дістатися досередини.

Коли після години боротьби нам це якось вдалося з нараженням життя, — ми зловили віддих щойно на станції, на якій молоді ентузіясти модерного „року" висіли. Через вікно потягу ми обсервували картину, якої скоро не можна буде забути. Перед нами плило немов людське море, однакових виглядом молодих людей, що затримало рух авт, пішоходів і все, що, звичайно, відбувається на вулицях міста. Це море бачили ми відтак ще раз на екрані телевізора, як воно порушалося рівномірно до крикливого співу скупо одягненої Мадонни, яка кидалася по сцені, викликаючи цим ентузіязм молодих людей. Репортери оцінювали число молодих глядачів на 100.000 і таке саме було кілька днів пізніше в Турині, Італія.

І знову були там подібні виглядом підліти, тільки мова в них італійська.

Майже ідентичну картину бачили ми також декілька днів перед тим, оглядаючи на телевізійній програмі Західньої Німеччини концерт німецького рок-співака Удо Ліндберґа у парку Ґорького в Москві. Правда, публіки не було так багато як в Парижі, але такий самий ентузіязм слухачів, що зі запаленими смолоскипами хиталися в такт музики, кидали квіти на сцену, хоча правдоподібно не розуміли німецьких текстів пісеньок, пересичених пацифістичними настроями і кокетуванням совєтського режиму.

Саме коли пишемо ці рядки американська преса звітує про успіх Майкела Джексона в Японії і про 38,000 японської молоді, що вітала його з великим ентузіязмом.

І що це такого в цій „бляшаній" музиці та її виконавцях, що вона не знає ані політичних ані географічних границь?

О—КА

МІНІСТЕРСТВО ЗАКОРДОННИХ справ комуністичного Китаю обвинуватило організацію Міжнародна Амнестія за її повідомлення про те, що в Китаї знущаються над в'язнями і що арешти вільнодумців широко розповсюджені в країні. „Уряд Китаю, — сказано в комунікаті міністерства закордонних справ, — завжди був проти застосування тортур. Кожний хто їх застосовує притягається до відповідальности". В комунікаті також сказано, що протягом останніх місяців офіційна преса країни надрукувала кілька статтей про розслідування випадків порушення прав людини.

ВІЦЕПРЕЗИДЕНТ ФІЛІППІН Сальвадор Лаврель заявив, що пориває всі зв'язки з президентом Коразон Акіно із-за „принципових розходжень з приводу того, як вести боротьбу з комуністичними заколотниками". К. Акіно повідомила, що прийняла резиґнацію С. Лявреля. Пізніше Ляврель сказав, що переконував президента вигнати тих своїх помічників, які симпатизують комуністам. „Тепер наша країна нагадує палаючий будинок. Треба негайно братися за воду, щоб загасити пожежу", — заявив віцепрезидент, що вніс резиґнацію.

Іван Коссак

ВИХОВАННЯ НА ОСНОВІ НАУКИ

(Бувальщина)

— Чи легко виховувати молодь?

— Нелегко навіть для умілого виховника, старого чи молодого, з досвідом чи без.

Михайло був молодий, без досвіду і не виховник — він був як би п'яте колесо до воза. Його взяли зі собою у відрядження чотири дуже поважні мужі, високі, з великими солідними животами, з вченими ступенями від доктора наук до кандидата. Посади в педагогічному інституті вони теж мали високі — завкатедрою марксизму-ленінізму, завкатедрою математики, доцент математики і один декан. Усі вони їхали на периферію виховувати молодь в дусі діялектичного матеріялізму. Їм видали гроші і тому, що дорога неблизька, цілих п'ять годин їзди потягом, вирішили запастися рідиною, щоб гасити спрагу. Купили чотири пляшки горілки і з перших кілометрів дороги спрага почала мучити і тому розкоркували першу. Михайла не дуже пригощали, бо він мав спосіб, мовляв — у нас демократія, — хочу п'ю — хочу не п'ю. Високі мужі повністю були згідні з ним і продовжили другу пляшку. Баритонові голоси з басовими нотками зазвучали по всьому вагоні. Розмовляли російською мовою, бо українська є дуже бідна на нецензурні слова такі, де згадують „мать", тільки доцент математики час від часу переходив на українізми, говорячи, що це „гі...".

Приходив кондуктор, щоб заспокоїти галасливих вчених, але вони йому налляли склянку і він заспокоєний пішов.

Уже темніло і потяг під'їжджав до містечка, де вироблялися вино плодоягідне (на колір і смак чорнила) і пляшки. Вже все було випито і тару подаровано кондукторові, спрага знову давалася в знаки. Вчені з течками нетерпляче чекали на зупинку потягу. По пероні біг маленький, сухий чоловічок, радісно махаючи руками, посилаючи пощілунки, підскакуючи — виглядало, ніби він виграв мільйон. Вхопивши від усіх чотирьох їхні теки підтюпцем повів усіх до старезного авта, котре стояло похилившись на правий бік, чекаючи на свою біду.

Чоловічок, підсаджуючи і запихаючи, втиснув всіх до того останнього слова техніки, сів сам за керівницю і повіз до місцевого готелю. Важко видрапуючись при вході, вернули увагу прохожих, для яких було на грані фантастики, як могли такі великани запхатися до такого авта як цей „запорожець" першого випуску.

Ліжка були ще теплі від попередників яких виперли з готелю в честь приїзду вчених. Невдахи-попередники довго домагалися своїх прав і вкінці їм в коридорі поставили „розкладушки".

Михайло відразу ліг, а подорожні гасили спрагу у супроводі співів, голосних розмов і сварок. Заснули надранком, а вже о 9-ій годині сиділи вмиті і причесані в секретаря райкому партії, не дихаючи в його сторону, щоб він не почув запаху і розказували чого вони приїхали.

Секретар сидів у дуже вільній позі, підперши голову обома руками, стараючись час від часу розклеїти повіки. Скривлене стражданням обличчя, мутний погляд, вся його постава викликала велике співчуття до терпінь цієї людини, яка з обов'язку і відповідно до своєї посади мусіла пити цілу ніч, а вдень виконувати обов'язки керівника району. Від нього теж неслися запахи цілого коктейлу напитків: горілка, коньяк, пиво, вино і ще різноманітної закуски.

— То що ви хочете? — простогнав страдалець за столом.

— Ми приїхали, щоб...

— Маєте командировки? Давайте!

Підписавши, він закрив очі і сперся на руки. Всі тихо вийшли і попрямували навпроти до ресторану на снідання. Снідали у невеликій залі куди простим людям не можна заглядати. На столі були всякі „делікатеси", як курка, риба і м'ясо. Запивали ці наїдки коньяком і закушували оселедцем. Коньяк мав просвітлити голову, розігнати кров. Підкріпившись і просвітлившись пішли до будинку культури. Директор цього будинку, збентежений появою високих гостей, ніяк не міг поцілити ключем у дірку, так тряслися руки. Звечора він трохи „перебрав" з такими ж діячами культури як і він і тому настрій був поганий, а ще жінка вночі і вранці влаштувала йому „сцени" за те, що волочився, самогонка, котру пили в невідомій кількості тепер видобувалася зі середини, але він стримувався і як тільки йому вдалося відчинити двері, то відразу ж побіг у скромний закуток полегшувати свою долю.

Сторож будинку освітив сцену, а залю залишив темною, бо йому здавалося, що має бути театральна вистава. Вчені довго представляли один одного, виявляючи заслуги і досягнення на ниві виховання молоді. Лекцію почав доктор наук, говорив коротко, хоч язик заплітався, старався виголошувати високоідейні фрази, глибокообразні звороти, але спотикався на іноземних словах типу: — Ісе - ра - сія, інте - ре - інтер - ація, — вибачте, пересохло в горлі, — ін-те-гра-ція, або ме-та-ро-мо-фо-за, ме-та-ро-коза — вибачте, пересохло в горлі, — ме-та - мо - р-р-р - фо - за.

— Тьфу, понаписували такі слова, що чорт ногу зломить.

Другий і третій вчені говорили про значення виховання молоді на сучасному етапі — їм вистачило по 10 хвилин, декан, він же музикознавець, ще 10 хвилин говорив про значення трудових пісень на виховання в учнів п'ятої кляси трудових навиків. На цю тему він написав дисертацію, за що дістав вчений ступінь. Глибоко розвиваючи цю тему, він час від часу діставав „копняки" від інших вчених які сиділи позаду і давали йому прозорі натяки, що треба скорше кінчати, бо маленький чоловічок за кулісами красномовними жестами показував, що їх чекає зараз.

Спитавшися для порядку чи є питання, доповідачі кинулися чимшвидше зі сцени, бо мучила спрага. Хоч і був збанок води на трибуні, але чомусь ніхто не зачіпав його.

Чоловічок повіз їх на екскурсію до заводу скляної тари, думаючи, що цим зробить приємність гостям і вони є цим дуже зацікавлені. Він там був „заготовітелем" чим дуже гордився — все таки начальник. З поважністю кинув маленькій жіночці, яка стояла на прохідній: — Зі мною! — проїхав через ворота. Жіночка, згорбившись під тягарем рушниці „образца 1896 года", з пошаною дивилася на зад авта, що віддалялося. Обіч дороги лежали гарно складені стоси пляшок готових до відправлення, далі видно було стоси, що трохи порозсувалися, а ще далі вже були купи скла. Завод працював на повну потужність, пляни виконував, платню і премії всі діставали, готову продукцію складали, але ніхто з неї не користав, бо не було транспорту щоб завезти до споживача ці пляшки. Вони заповнили всі склади, всю територію заводу і грозили вихлюпнутися поза високі стіни. Вони лежали, по 500,000 штук в стосі по декілька років. Все, що було зроблене влітку до весни ставало великою купою сміття, бо лід, вода і холод були єдиними споживачами. У супроводі гордого за своє виробництво чоловічка, без великого ентузіязму оглядали всі ці сучасні досягнення людства. Під глибокозмістовні зауваження:

— Куди ти нас ведеш, сучий син?

— Це все гі...! — сяк-так закінчили оглядини.

Знову з трудноцами впхалися до авта і поїхали в ліс.

(Закінчення на стор. 4)

„Лемковина" — ансамбль пісні і танцю

В кінці вересня приїжджає з Польщі з гостинними виступами до Канади і Америки відомий ансамбль пісні і танцю „Лемковина". „Лемковина" має програму дуже різноманітну, немає в ній нібито нічого нового, але все виконане нею — бездоганне, і такого виконання тут ми ще не чули.

Дириґент Славко Трохановський підносить скрипку, дотикає смиком до струн — і задзвонили дзвони в наших душах, відозвалися перші акорди, підхоплені хором і підсилені Русенковим словом „На Лемковині в ріднім краю..." і поніс вітер Славкову пісню по долинах, по горах...

Долаючи далекий шлях, від Бескиду по Західнє Помор'я — прибули до Щеціна 11-го червня артисти ансамблю пісні і танцю „Лемковина". Простора і модерно обладнана заля музичного театру, що примістився в Пястовському замку, по береги була заповнена глядачами, що прибули не тільки з Щеціна, але й з багатьох сіл і містечок Щецінського воєвідства. Погасло світло в залі, почулися ніби фанфарні заклики-звуки лемківської пісні „Гори наші Карпати". Пісня збудила піднесений настрій залі, що засвідчила авдиторія бурхливими оплесками. Ролю конферансьє дотепно виконував лемківський поет Павло Стефанівський та його доня Ліда.

Члени ансамблю „Лемковина" — це переважно молодь з лемківських сіл, що розкинулись між Попрадом і Вислокою, а частинно також з „мідяного басейну", що на Лігниччині. Як годиться фолкльорному ансамблеві „Лемковина" представила передовсім лемківську пісенність побутового характеру, що виросла „з праці і духа народу". Такий характер концертової програми заанонсував і вступний вірш свого авторства „Чи помниш, лемку..." прочитав П. Стефанівський. У вірші поетичні описи природи Бескидів і переживання лемків сплітаються в одну гармонійну цілість і є невіддільні, так як невіддільне було життя і побут лемка від його природного середовища. Усім припала до вподоби бадьора лемківська пісня „За поляном чорна роля", а знаменита рекрутська пісня „Кед мі пришла карта наруковать" на бажання слухачів була повторювана. Одним з цінних достоїнств ансамблю „Лемковина" є добрі голоси, а зокрема солістів, серед яких вирізняється співучий бас Петро Трохановський. Виконана ним лемківська жартівлива пісня „Люлька", що в стилі нагадувала найкращі зразки типового українського гумору, викликує загальне оживлення в концертній залі. Пісня „Будь здорова землице" висловлює жаль і тугу за рідним краєм тих лемків, яких важкі умовини змушували покидати рідну землю.

Організуючи в 1978 році „Лемковину", у письмовому заклику до участі в ній писалося: „Мета цього задуму — врятувати від забуття все те, що ще можна врятувати, а що торкається лемків та лемківської культури. Врятували пропадаючі безповоротно на наших очах неоціненні скарби фолкльору, збережені в пам'яті, які виховалися в цій рідкісній, творені у віках культурі". Відродилася „Лемковина" напередодні останнього свята української музики-огляду УСКТ.

Оцінімо працю наших дорогих сестер і братів лемків, щоб повезли на нашу чудову Лемківщину гарний спогад, а нам залишили спомин про їхні чудові концерти в Америці і Канаді.

Михайло Івасівка

Створено громадський комітет побудови пам'ятника Г. Китастому

Незаступимою втратою була для нас смерть Григорія Китастого. Усе своє життя був він душею музичного колективу, що в найкращий спосіб відкривав світові красу української пісні. Це було рівночасно для цього світу могутнім доказом існування цього народу, який ту пісню створив.

Творив її також Григорій Китастий. І сміло можна сказати, що його творчість — це дзвінка музична поезія. Бо як поезія слова збуджує в нас глибокі почування, так само музична творчість Г. Китастого будила в нас і дальше буде будити почуття радости, надії, бадьорости і національної гордости та свідомости.

І тому він для нас незаступимий. І коли його музика буде далі кріпити нас душевно в концертових залях чи затишші наших хат, чи не повинні ми вшанувати місце його вічного спочинку відповідним і гідним його заслуг пам'ятником, який також і чужому світові буде говорити про нього і рівночасно буде доказом нашої пошани і вдячности для цього великого сина нашого народу?

У висліді старань ініціятивного комітету Капелі Бандуристів, ряду відомих суспільних діячів, родини створено громадський комітет побудови пам'ятника Григорієві Китастому, який прибрав дві форми: діловий комітет і поширений комітет. До ділового комітету ввійшли: Олексій Шевченко — голова, Віктор Китастий — заступник, Ірина Завадівська — скарбник, Іван Фат — секретар.

До складу поширеного комітету входять представники Капелі Бандуристів та географічних місць: Петро Гончаренко, голова капелі, Й. Дейчаківський, Клівленд, Б. Кекіш, Ню Йорк, І. Махлай, Клівленд, В. Баран, Дітройт, М. Чорний, Ню Йорк.

У процесі своєї дії поширений комітет буде доповнений представниками з інших міст, ще не заступлених.

Родина Г. Китастого співпрацюватиме тісно з комітетом у справах вирішення актуальних справ, пов'язаних з будовою пам'ятника.

Комітет звертається до української громади з проханням своїми пожертвами запевнити успішність цього задуму в переконанні, що ми не забули, хто був Григорій Китастий. Вшановуючи його, ми даємо доказ вшанування нашої культури і вшанування нас самих.

Капеля Бандуристів уже зібрала певну суму грошей. Про дальший хід збіркової акції комітет буде інформувати нашу суспільність повідомленнями в наших часописах, числячи на їх прихильність в цій справі.

Володимир Баран

Відбудеться мистецька виставка В. Варварів у Торонто

На початку травня ц.р., мала приїхати до нашого Торонто з Вашінґтону Вікторія Варварів, і в Інституті св. Володимира мала відбутися її мистецька виставка. Виставка ця була відкликана буквально в останній хвилині, бо Вікторія мала перед самою виставкою автовий випадок. Богу дякувати, все скінчилося щасливо і ми маємо нагоду привітати Вікторію в Торонто, в Інституті св. Володимира, де в днях 25-26-27-го вересня таки відбудеться її виставка.

Хочеться пригадати дещо з ижттєпису В. Варварів, головно тому, що напевно не всі мали змогу про неї прочитати в квітні ц.р.

Вікторія хоч молода ще мисткиня, займалася графікою, скульптурою з каменя, мозаїкою, рисунком, керамікою. Тепер малює головно на шовку та склі. Її улюблена тема — квіти, а також природа та акти. Вікторія також пише поезії українською мовою, а недавно почала писати вірші також французькою мовою. Свої мистецькі студії вона завершила докторатом у славному Сорбонському університеті в Парижі, захищаючи тезу „Передхристиянські вплави в українському народному мистецтві".

Вікторія вже мала багато індивідуальних виставок — у Женеві, Парижі, Фльоренції, Ню Йорку, Чикаґо, Санфрансіско. В Торонто це буде її перша виставка.

В. Варварів брала участь в компетиції Асоціяції французьких артистів та Міжнародної асоціяції красного мистецтва в Парижі в 1975 році. Ця виставка вважається в мистецькому світі найбільшою подією в році. Вікторія дістала за свою мозаїкову скульптуру „Селянка" золоту медалю.

Виставку в Торонто організує Мистецька Рада Комітету Українців Канади при співпраці журналу „Молода Україна" та пластового куреня „Перші Стежі".

Відкриття виставки відбудеться в пятницю, 25-го вересня, о год. 8-ій вечора. Після відкриття Вікторія розкаже про техніку малювання на склі та шовку. В суботу, а може і в неділю, мисткиня буде демонструвати цілий процес праці на шовку та склі.

Оксана Соколик

Відбувся...

(Закінчення зі стор. 1)

вітів, Українську Біблійну Енциклопедію, і ювілейне видання Св. Біблії в українській мові.

Пастор Олекса Гарбузюк голова Всеукраїнського Євангельсько-Баптистського Братства, зробив огляд праці в минулому і накреслив напрямні діяльности на майбутнє, що має сприяти поширенню та зміцненню християнства в Україні, яке так багато на протязі минулих десятиліть потерпіло від московського безбожжя Він також запропонував для з'їзду резолюції, в яких з'їзд домагається звільнення всіх християн із ув'язнення. В резолюції число 2 з'їзд домагається від Советського уряду компенсації за всю релігійну літературу, яку большевики знищили в минулому, а в іншій резолюції вимагається від советського уряду дозволу на друк в Україні 100,000 Біблій українською мовою для задоволення релігійних потреб українського народу. Тому, що советський уряд знищив десятки тисяч баптистських пасторів і провідників, з'їзд звернувся спеціальним листом до Міхаїла Горбачова за дозволом для кількох десятків українських місіонерів із ЗСА та Канади поїхати в Україну для місійної праці.

Духовна частина з'їзду відзначалася співами хорів, участю молоді в усіх Богослуженнях та проповідями на такі теми: „Християнство дає світові й Україні хліб життя" пастор В. Домашовець, „Християнство дає гідність усім" — пастор О. Гарбузюк, „Християнство дає духовні та культурні вартості" — пастор Д. Марійчук.

З'їзд вирішив посилити свої впливи на розвиток церков, призначив стипендії для семінаристів вирішив посилити передавання програм „Голосу Євангелії в Україну", та висилку духовної літератури в Україну.

Наступний з'їзд має бути ювілейним з'їздом з нагоди 1000-ліття офіційного впровадження Християнства в Україні.

Виховання...

Закінчення зі стор. 2.

Як відомо, всі ліси там державні, але є ліси ще більш державніші — це найкращі ділянки, де є найбільше звірини, добра охорона і догляд — для начальства. Приїхали до такого скромного куточка, де над озером стояла хата, зі стіною ліса довкола. На тихому плесі озера раз-у-раз підскакували великі лящі, а в очеретах щуки ляпали хвостами ганяючись за дрібнотою. На деревах висіли пні з бджолами, на старовинний поліський спосіб зберігати мед від ведмедів.

Якісь невидимі руки приготовили усякі закуски і виглядало, що це зачарований замок. Всюди чисто, гарячі страви, пахучі салати, навіть горілка розлита по чарках, а нікого нема. На цю обставину ніхто не звернув уваги, а всі накинулися на стіл.

Перший тост за дружбу і виховання молоді виголосив доктор наук. Щоб довго не тягнути під цей тост випили подругій, закусили, тост про здоров'я, випили і закусили, тост про молодь, випили, тост: ну, поїхали!, випили, ну поїхали — випили, тост за дружбу — цілувалися і обіймалися, а далі: ну вип'єм, бо випаровуються градуси, ну давай!

— А ти чому не п'єш?! Е - е - е так неможна, ти підводищ друзів. Пий!

— Ти мене поважаєш-ш?

— Дай я тебе поцілую, справжній друг!

— Ти мене поважаєш - ш - ш -ш? Дивися мені, морду наб'ю як не будеш поважати! Вип'єм!

— Той стерва не хотів їхати з нами, то хай тепер жаліє.

— Правильно, хай жаліє!

— Той дурак жаліє, давай вип'ємо на брудершафт!

— Давай!

— Не розливай!

— А ти не підбивай, зараза!

— Хлопці! Вип'ємо за нашу дружбу... бо наша молодь... ми є..., де я зупинився? Не перебивай! Ну, давайте, а де Саша? Е - е здохляк, спить.

— Взагалі він слабий на голову став — вип'є пляшку і готов.

Так весело, в культурних розвагах минав час і ввечері з криками, галайканням позалізали до авта — треба встигнути до потягу. З великими труднощами нашкребли на квитки, з такими ж труднощами запхалися до потягу, з котрого напівдорозі треба було робити пересідку на інший.

За катедрою математики раптом зробив з себе великого начальника, забрав від усіх квитки, зайняв для себе переділ, де мало бути вісім людей. При помочі „твою мать" відганяв претендентів-пасажирів і щоб всі місця зайняти, то на одну полицю ліг сам, а мешти і шкарпетки порозкладав на інші й кричав, що зайнято. Решта хропли як тільки позволяли голосові зв'язки.

Важкий сон струджених світил науки перервав Михайло, бо треба було пересідати на інший потяг. Він довго розказував і доказував їм чому вони повинні вийти з вагона, але ці переконливі слова ніяк не могли проникнути у їхню свідомість. Обіцяли розрахуватися пізніше з ним, порахувати ребра і взагалі зробити котлету. Прийшлося Михайлові силою випихати їх з вагона. Вкінці доктор і декан випхалися і чекали на станції. Останній чомусь просив у доктора наук притиснути дверми руку. Той спочатку відмовлявся, але як щирий товариш здався на умовлення і зробив це добросовісно. З роздушених пальців текла кров і вони обидва дивувалися чому так сталося.

Не було завкатедрою математики і доцента. Михайло побіг до вагона і знайшов доцента знову с п'ячого, але без мештів — хтось вкрав. Він підняв вченого, що впирався, і попхав до виходу. Той обіцяв, що вже піде сам, але його мешти... Михайлові треба було ще знайти завкатедрою, бо в нього всі квитки, але його і слід прохолов. Заглядав до туалет і на всі полиці. Пробігаючи ще раз по вагоні побачив доцента, який зняв шкарпетки і хропів,розкинувши руки. В останню хвилину перед відходом потягу, вхопивши шкарпетки і доцента випхався з вагону. Той ніяк не міг зрозуміти де він є, впирався і кричав, що він не дозволить у своїй хаті комусь господарити. Грозив викликати міліцію і що він це так не залишить, він буде жалуватися. Хапався за поруччя і всі виступаючі частини, але Михайлові теж було цього досить і він раз-у-раз стусав доцента коліном під зад, що допомагало йому посунутися з півметра вперед, обкладаючи його лайливими словами найлегше з них було „зігнила бочка". Потяг поїхав і завкатедрою математики з ним. Ні грошей ні квитків. Така ситуація трохи протверезила вчених мужів і вони „зайцями" пройшли до потягу, що їхав до рідних сторін. Контроля кілька разів переходила мимо, але про квитки не питала, тільки з повагою дивилися на животи і ніяк не могли припустити, що такі солідні люди можуть їхати без квитків.

На другий день, вже перед вечером прибув останній член виховної експедиції, без шапки, мештів і теки — десь погубив.

Збудив його вранці кондуктор на кінцевій стації в Білорусії. Без гроша в кишені, з біллю голови, без мештів вийшов з потягу і пішов в шкарпетках до автобусної станції, а там принижено просився, щоб взяли його задурно додому. Злий був на всіх співподорожників — чому не збудили, але сам признався, що йому в тому вагоні „смерділи онучі" і він перебрався в кращий, забувши шапку, мешти і течку.

Уся виправа на периферію була успішною, про що було записано в інститутському звіті. Молодь у кількості 30-ох студентів з місцевого сільсько-господарського технікуму за обіцянку, що їх відпустять після цієї виховної лекції, розбіглася у першій хвилині, тільки староста і комсорг групи сиділи в темній залі, тріщили очі, наставляли вуха стараючись вловити зміст чи якусь думку в потоці незрозумілих слів, які вони чули вперше і може востаннє, але це не головне — головне, що цей етап виховання був успішним.

Вчені на наступний тиждень з виховною метою виїжджають в інший район виховувати молодь, а Михайло не поїхав — вже був вихований і... перевихований по-науковому.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

Завдяки українським юнакам...

Наприкінці липня ц.р. в Канаді завершився чемпіонат світу з копаного м'яча серед юнаків, в якому першунами вийшла збірна СССР. На фінал цього чемпіонату спеціально прилетів славнозвісний футболіст Пеле. В нормальному часі фіналу вислід був 1:1 і суддя зарядив карні стріли, в яких остаточно юнаки СССР перемогли юнаків Ніґерії і тим самим стали чемпіонами світу.

Тренером збірної СССР був Я. Луцишин зі Львова. В складі збірної більшість юнаків була з України: А. Мущинка, Ю. Мокрицький, С. Боженар, Ю. Мороз, В. Високос, М. Русин, Ю. Макаров і Ю. Никифорів. Найкращими футболістами турніру були визнані: Ю. Никифорів (він же король стрільців турніру), А. Мущинка зі Львова і Ю. Мороз з Києва.

Дрогобичани у фіналі за аматорську чашу України

Дрогобич, як відзначив кореспондент київської „Спортивної Газети", є містом з футбольними традиціями. Свого часу тут була дружина майстрів, її кращі вихованці Л. Броварський, О. Савка, В. Данилюк з успіхом виступали у складі львівських „Карпат". Наприкінці 70-их років місцевий клюб „Хімік" був одним з найсильніших виробничих клюбів України.

Однак поступово з різних причин у Дрогобичі втратили інтерес до футболу, і лише торік, після того, як тренерові Я. Дерибабі вдалося повернути додому вихованців місцевого футболу, дрогобичани знову зайняли чолові позиції на Львівщині. І от новий успіх. Вигравши у київського „Більшовика", дрогобичани здобули право виступати у фіналі за чашу України. Цим змаганням приглядалося 12 тисяч любителів футболу. Суддював відомий на міжнародній арені український суддя з Івано-Франківська М. Ступар.

У фіналі футболісти з Дрогобича зустрінуться з клюбом міста Єнакієве.

Одна з причин занепаду футболу в Дрогобичі

У київській „Спортивній Газеті" з 29-го серпня ц.р. М. Дятлова в статті „Реконструкцію розпочато. Що далі?" між іншим писала: „Що таке ремонт — знає кожен. Немає значення, де саме він відбувається: у квартирі, в цеху, чи на стадіоні. Завжди й усюди це — стихійне лихо. Добре, коли воно швидко минає. А коли ні?

Ось, наприклад, у Дрогобичі ремонт стадіону триває шість років. С. Дубко та інші тамтешні любителі спорту пишуть: „Дві центральні трибуни розібрано, на їхньому місці виросли бур'яни. Під час змагань глядачі не мають де сісти".

— Досі ремонтом займався завод автомобільних кранів, — пояснив мені голова міськспорткомітету Валерій Спичак. — Підпорну стінку зробили, поставили огорожу, відремонтували роздягальні. Але сили заводу обмежені. Зараз ми добилися того, щоб тресту „Дрогобичпромбуд" роботи на стадіоні поставили в плян на наступний рік. Тож сподіваємось на результат".

Дрогобич не єдине місто в Україні, де російські зайди не допускають до нормального розвитку спорту. Авторка наводить разючі факти з Хмельницького, Чернівець, де „бігові доріжки на стадіоні ні на що не придатні" і цим ніхто не цікавиться. Авторка одначе не могла сказати, що основним зацікавленням російських спортових політруків в Україні є висмоктувати готові спортові таланти, щоб вони в збірних СССР здобували славу Росії.

Успіхи українських легкоатлетів на світовому чемпіонаті

На початку вересня ц.р. в Римі розпочалися легкоатлетичні змагання за чемпіонат світу. Вже в перших трьох днях дали про себе знати легкоатлети з України, що є змушені виступати в збірній СССР, яку, на жаль, у вільному світі частіше звуть Російською збірною.

Між жінками золоту медалю здобула Ольга Бризгін з Ворошиловграда, що в бігу на 400 м осягнула час 49,38.

Тетяна Самоленко, студентка Запорізького університету, вийшла першою в бігу на 3000 м в часі 8.38,73.

На 100-метрівці п'яте місце здобула (11.07) А. Ісаєнко (мабуть українка) в збірній Канади.

У групі чоловіків на 100-метрівці, що її виграв Б. Джонсон (Канада) 9.83, українець Віктор Бризгін зайняв шосте місце, його осяг 10,25.

В меті молота відзначилися вихованці відомого українського тренера Анатолія Бондарчука, Сергій Литвинов і Юрій Тамм, що зайняли відповідно 1-2 місця з осягами — 83.06 і 80.84. Змагання мали продовжуватися ще в наступні п'ять днів.

Успіхи і невдачі українських футбольних клюбів

У 23-ій рунді чемпіонату вищої ліґи СССР дуже важливу перемогу здобуло Дніпропетровське „Дніпро" на виїзді в Азербайджані, в Баку, з місцевим клюбом „Нефтчі" вислідом 1:0. Після тієї перемоги „Дніпро" відділяє від лідера московського „Спартака" єдина точка. Поразок зазнали: Київ „Динамо" в столиці Білорусі з місцевим клюбом „Динамо" 0:2. Харківський „Металіст" програв у себе вдома з ленінградським „Зенітом" 0:1 і донецький „Шахтар" програв на виїзді у Вірменії з „Араратом" 1:2.

У чергових розиграшах за чашу Европи Київ „Динамо" зустріне Ґлазґов „Ренджерс".

Київський „Сокіл" став переможцем міжнародного гаківкового турніру

Здобувши перемоги з братіславським гаківковим клюбом „Слован" 5:3 і у фіналі з клюбом „Ільвес" Фінляндія 7:2 „Сокіл" здобув перше місце і трофей цього міжнародного турніру, який пройшов в Києві. У складі фінляндського клюбу виступає український гокеїст з Канади Деркач.

(от)